

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Bergen, 04.02.2016

INNKALLING TIL INSTITUTTRÅDSMØTE

Instituttrådet innkalles med dette til møte **torsdag 11. februar 2016 kl.12.15** på seminarrom1, Øysteinsgate 3.

SAKLISTE

- I Innkalling og sakliste
- II Protokoll fra forrige møte
- III Referatsaker
- Ingen saker
- IV Orienteringssaker
 - a. Informasjon fra instituttlederen
- Sak 02/16 Forskningsmelding 2015
- Sak 03/16 Forskerutdanningsmelding 2015
- Sak 04/16 Utdanningsmelding 2015

Eventuelt

Sakspapirene følger vedlagt.

Jan Heiret

Britt Kristin Holsen

PROTOKOLL FRA INSTITUTTRÅDSMØTE 28.01.2016

Til stede: Instituttleder: Heiret
Gruppe A: Akman, Brautaset, Forsberg, Natvig
Gruppe B: Tsakos
Gruppe C: Mykkeltveit
Gruppe D: H.L. Eriksen, Krupka

Sekretær: Holsen
Forfall: Reme
Ikke møtt: M. Eriksen
Observatør: Fjell, Hoffmann, Watkins

I Innkalling og sakliste
Ingen merknader

II Protokoll fra forrige møte
Ingen merknader

III Referatsaker
a. UUI 11.01.16
Det blir bedt om en rutine og mal for begrunnelser av karakter, og at arbeidet synliggjøres.

IV Orienteringssaker
a. Informasjon fra instituttlederen

- Stillinger
Middelalderarkeologi – forventer ikke tilsetning før 1. august
Eldre globalhistorie – tilsettingssaken behandles i fakultetsstyremøtet i mars
- HUMEVAL
Det er viktig å synliggjøre humanistisk forskning selv om kriteriene ikke passer for oss. Det er derfor foreslått konstruerte forskningsgrupper som skal evalueres av internasjonalt fagpanel. Forslag til forskningsgrupper som meldes til evaluering, diskuteres i neste FU-møte. Vurdering av forskningens samfunnsrelevans er gitt senere frist.
Instituttrådet etterlyste mer informasjon til alle om evalueringen.

b. Fakultetsstyresaker

- Studieprogramprosjektet
Dette er et viktig arbeid som må følges tett.

- Budsjett øremerkete utviklingsmidler
Det savnes rapport over bruken i 2015 der det står betydelige restmidler. Disponering av midlene i 2016 må sees i sammenheng med den generelle budsjettsituasjonen, der undervisningstiltak avlyses og også administrative ressurser til ordinær drift reduseres. Midlene kan benyttes til utvikling av kvalitativt bedre tilbud som følger av innsparingstiltakene.
- Fordeling av stipendiatstillinger
Instituttrådet savner fordeling i samsvar med anbefalingene gitt av utvalget som vurderete «Tematiske profilområder ved HF», samt en konsekvensanalyse av at middelalderfeltet stadig prioriteres på bekostning av andre satsinger.

Sak 01/16 Regnskap 2015, budsjett 2016

Heiret og Holsen orienterte.

Vedtak:

Instituttrådet tar regnskapet for 2015 til etterretning og vedtar den framlagte budsjettfordelingen for 2016, men med innsparing av 25% ved tildeling av nye startpakker. Innsparing av insentivmidler tas fra satsene for master- og ph.d.-kandidater.

Eventuelt

Ingen saker.

Bergen 3. februar 2016

Jan Heiret

Britt Kristin Holsen

Dersom det ikke har kommet merknader innen 11.02.16, regnes protokollen som godkjent.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 11.02.2016

Sak 02/16

Forskningsmelding 2015

Instituttet skal sende inn forskningsmelding etter tilsendt mal (se vedlegg). Utkastet er behandlet i FU.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar den framlagte forskningsmelding.

Jan Heiret

FORSKNINGSMELDING 2015

Vi viser til fakultetets brev av 7.1.2016 om utarbeidelse av forskningsmelding for 2015.

Prioriteringer og planer

Instituttet ønsker å fremme forskning av høy kvalitet på alle fagområder som blir dekket av instituttets fire fag, og legger vekt på å utvikle forskningen på grunnlag av de faglige interesser og initiativer som blir tatt av instituttets tilsatte. Vår hovedprioritering er dermed å sikre forskningstiden til de ansatte, og å legge til rette for å støtte deres forskningsinitiativer.

Instituttet har etablert flere tiltak for å stimulere til utvikling av forskningsprosjekter og publisering, som forskningsmidler og publiseringsstøtte, noe både enkeltforskere og forskergrupper kan søke på. Dessuten utløser produksjon av publikasjonspoeng individuelle belønningssmidler.

Et særlig viktig tiltak for å styrke forskningen er de sju flerfaglige forskergruppene. Disse har nå i stor grad funnet sin form, og fungerer i hovedsak godt, med noen fortløpende justeringer. Gruppene fungerer som faglige møteplasser der forskerne får tilbakemeldinger på sine vitenskapelige arbeider, og danner et forskningsmiljø for ph.d.-kandidatene. Mye av instituttets forskning blir også foretatt av individuelle forskere utenfor forskergruppene som er knyttet til nasjonale og internasjonale nettverk og prosjekter. Lederne av forskergruppene møter i instituttets forskningsutvalg (FU).

Instituttet har avsatt egne midler til fri forskningsstøtte, i tillegg til fakultetets småforskmidler. I tildeling av begge disse, blir det lagt særlig vekt på å fremme tiltak som kan føre frem til forskningsprosjekt og senere publiseringer, i tillegg til de egne avsatte midler til publiseringsstøtte.

Instituttet legger vekt på sammenheng og helhet mellom forskning, forskerutdanning og formidling. Mange av instituttets ansatte er ettertraktede formidlere.

Tverr- og flerfaglige satsninger

Forskergruppene er i seg selv flerfaglige mellom instituttets fire fag. Flere grupper inkluderer også forskere fra andre fakultet og forskningsinstitusjoner. Både forskergruppene og individuelle forskere har slik etablert tverr- og flerfaglige forskningsprosjekter, så vel eksternt som internt finansierte. Instituttets forskningsstøtte er dermed innrettet slik at den skal bidra til tverr- og flerfaglige satsninger.

Det ble sendt to søknader om SFF (Senter for fremragende forskning) innen fristen 25. november. Det er lagt opp til både tverrfaglig og tverrfakultær forskning i disse sentrene.

Publisering

Instituttet har siden starten i 2007 vært blant enhetene med flest publikasjonspoeng ved UiB. Enkelte fag (religionsvitenskap) har hatt eksepsjonelt høye tall. I 2013 og 2014 var AHKR grunnenheten med flest publikasjonspoeng ved UiB. Andel publikasjoner på nivå 2 har også vært bra. DBH-tall for 2015 er ikke klare pr. dags dato. Foreløpige tall tyder på at antallet kandidater til rapportering er på vanlig nivå. Men på grunn av omlegging av «tellekant»-systemet vil vi ikke få sammenlignbare tall for 2015. Det er litt usikkert hvordan den nye beregningsmodellen vil slå ut for AHKR.

Vi ser ikke noe klart behov for tiltak ut over det vi har i dag for å styrke publiseringen.

Eksternfinansiert virksomhet og samarbeid med samfunns- og næringsliv

Volum for eksternfinansiert virksomhet (BOA) har økt siden oppstart i 2007. I 2013/14 har budsjettvolumet ligget på rundt 20 millioner kroner. Det gjorde det også i 2015, men dette skyldes forskyvelser/forsinkelser i pågående prosjekter mer enn at nye prosjekter er kommet til. Dersom det ikke kommer nye store prosjekter i 2016 vil volumet kunne gå ned.

Ett nytt prosjekt startet opp i 2015 finansiert av NFR gjennom FRIHUMSAM: *Shari'a and Everyday Life: Shifting Practices of Mahr (Islamic Dower) in Legal Pluralistic Norway* (personlig postdoktorprosjekt, Bøe)

Instituttet har etablert rutiner for søking om eksternfinansierte prosjekter der det gjennomføres informasjonsmøter om de viktigste programmene og tilbys fagfelleevaluering og administrativ støtte for søkerne. Det ble sendt i alt 7 søknader fra instituttet til FRIHUMSAM i 2015. En søknad fikk tildeling: *Business history* (arrangementsstøtte, Schröter).

Flere av instituttets forskere var involvert i søknader om HERA-støtte, to som koordinatore og de øvrige som partnere. Noen av instituttets ansatte var med som partnere til EU-søknader. Instituttet vil følge opp og bidra til at flere forskere søker EU-midler i 2016.

Det ble som nevnt sendt to søknader om Senter for fremragende forskning. Det ble sendt en søknad til Bergens Forskningstiftelse i 2015. Søknaden gikk videre, men ble dessverre ikke blant dem som fikk tildelt støtte.

Forskningsinfrastruktur

Det ble i 2015 etablert et laboratorium for forskning og undervisning for det arkeologiske fagmiljøet.

Fagevalueringer

Instituttet hadde ingen fagevalueringer i 2015. Siste fagevaluering var i 2008, av historie. Det pågår nå en evaluering av norsk forskning i humaniora i regi av Forskningsrådet.

Styrker og svakheter

Vi vurderer det ikke slik at instituttet har spesielle svakheter i støtte til ansattes forskning, innenfor de rammer som er gitt. Vi scorer høyt på noen parametre for kvaliteten i forskningen, særlig på publisering. Instituttets ansatte mottar ofte priser og andre utmerkelse; i fjor ble Knut Jacobsen opptatt i Norsk vitenskapsakademi, og Chris Henshilwood mottok Vice-Chancellor's Research Award fra University of Witwatersrand. Det er et mangfold av gode forskningsmiljø på instituttet, og forskningstid søkes sikret med slike midler som instituttet har til rådighet, gjennom forskningstermin og på annen måte.

Vi ser imidlertid at det finnes utviklingspotensial når det gjelder søking til eksternfinansierte prosjekter. Tildeling fra FRIHUMSAM har vært litt skuffende de siste 3-4 år. Det bør kanskje i større grad vurderes å utvide mulige kilder for eksternfinansiering, samt at en arbeider videre med å forbedre kvaliteten på søknader. En slik tilstandsbeskrivelse er ikke spesifikk for AHKR. Den gjelder for HF generelt. Tiltak for å forbedre søknadskvaliteten og å arbeide for at det sendes flere søknader til EU er avhengig av at en del koordinering, prioritering og informasjon skjer gjennom, eller i samarbeid med, fakultetet.

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Referanse

2016/278-RAL

Dato

07.01.2016

Forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmeldinger for 2015

Fakultetet har mottatt brev fra Universitetsdirektøren om meldinger for 2015 (sak 2015/13355).

Fakultetets meldinger skal behandles i Fakultetsstyret i møte den 15. mars. I forkant av fakultetsstyrets behandling skal meldingene legges frem for hhv. Studiestyret ved HF (utdanningsmelding) og Forsknings- og forskerutdanningsutvalget (forskningsmelding og forskerutdanningsmelding).

For å ha tid til saksforberedelse ber vi derfor om å få meldingene tilsendt fra instituttene senest 15. februar.

Vi ber om at enhetene i sin utforming av meldingene tar utgangspunkt i malene i universitetsdirektørens brev. Fakultetets tre meldinger bør totalt ikke overstige 6 sider, og vi ber derfor om at grunnenhetene utarbeider kortfattede meldinger (1-2 sider per melding).

I tillegg til punktene i universitetsdirektørens maler, har fakultetet lagt til noen ekstra punkt i to av meldingene, som beskrevet under.

Ekstra punkt i utdanningsmeldingen:

- I lys av at fakultetet nå setter i gang prosjektet «HF 2018 – prosjekt studieprogramportefølje» ber vi om at instituttene ikke foreslår oppretting av nye studieprogram i årets melding, men heller tenker eventuelle initiativ inn mot prosjektet som nå går i gang.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

- Universitetsdirektøren viser i sitt oversendingsbrev til styresak 124/15 om studiepoengproduksjon og frafall og ber spesifikt om at fakultetene vurderer effekten av igangsatte tiltak i forhold til gjennomstrømming og frafall. Vi vil derfor be om at enhetene redegjør spesifikt for relevante tiltak som er gjennomført i 2015 og, dersom mulig, også om effekten disse har hatt. Fakultetet vil også ta ansvar for å redegjøre for piloten med studiestartgrupper som ble gjennomført på en del av programmene høsten 2015.

Ekstra punkt i forskningsmeldingen:

- Enhetene bes om en kort redegjørelse for styrker og svakheter i forskningen ved instituttet på grunnlag av fjorårets resultater.
- Enhetene bes også om å nevne eventuelle andre forhold som instituttet ønsker å fremheve vedrørende forskning.

Vennlig hilsen

Trine Moe
fakultetsdirektør

Ranveig Lote
studiesjef

Universitetsmuseet i Bergen, Direktørens stab
Fakultetene

Referanse

2015/13355-STVE

Dato

20.12.2015

Forsknings, forskerutdannings- og utdanningsmeldinger 2015

Som del av arbeidet med universitetets forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding, skal det utarbeides egne meldinger fra fakulteter og institutter. Institusjonens meldinger skal behandles i Universitetsstyret i første halvår.

Universitetsledelsen er opptatt av at meldingene skal ha et hensiktsmessig format, som både sikrer effektiv rapportering og tydelig får fram satsinger og resultat, styrker og svakheter. Meldingene bør derfor ikke være mer enn 6 sider totalt. Maler for meldingene følger vedlagt.

I styresak 124/15 gis en vurdering av studiepoengproduksjon og frafall. En rekke tiltak er iverksatt og flere er planlagt for å styrke gjennomføringen og redusere frafall. Tross flere tiltak har det ikke vært store endringer i gjennomstrømmingen de siste årene. Fakultetene bes i den forbindelse vurdere effekten av igangsatte tiltak i forhold til gjennomstrømming og frafall.

Frist for innlevering settes til 10. april 2016. Meldingen vil bli drøftet i utdanningsutvalget og forskningsutvalget før endelig behandling i universitetsstyret.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

Steinar Vestad
seniorrådgiver

Vedlegg:

1. Maler for meldinger 2015

Kopi:

Forskningsadministrativ avdeling
Studieadministrativ avdeling

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsdirektørens kontor
Telefon 55 58 20 01
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Steinar Vestad
55589252

Vedlegg

Mal for meldinger:

Punktene nedenfor angir områder som skal omtales i meldingene. Samlet lengde for meldingene skal ikke overstige 6 sider. Frist for innsending er 10. april 2016.

Utdanningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.
- Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.
- Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015.
- Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.
- Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2017.
- Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.
- Gjennomstrømming i studieprogrammene

Forskerutdanningsmelding

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.
- Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger ved fakultetet – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Gjennomstrømning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å forbedre denne.
- Underkjenning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å holde antallet nede (hvor mange 1. gangs underkjenninger, hvor mange 2. gangs underkjenninger).
- Veilederopplæring – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og ph.d.-kandidatenes deltakelse på internasjonale konferanser/utenlandsopphold (ref. informasjon i fremdriftsrapporter).
- Karriereveiledning – Beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Publisering: Vurdering av publiseringsevne til ph.d.-kandidatene (ref. informasjon i fremdriftsrapportene) samt eksisterende og planlagte tiltak.
- Andre forhold av særlig betydning for fakultetets håndtering av forskerutdanningen som har endret seg, eller som man planlegger å endre i perioden.

Forskningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.

- Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging.
- Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte), samt oppfølging av fagevalueringer fra 2014..
- Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur (oppgraderinger/nyinvesteringer) og tiltak for optimalisert utnyttelse og tilgjengeliggjøring av infrastrukturer for interne og eksterne brukere.
- Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet.
- Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 11.02.2016

Sak 03/16

Forskerutdanningsmelding 2015

Instituttet skal utarbeide forskerutdanningsmelding etter tilsendte mal, se vedlegg til sak 02/16. Utkastet er behandlet i FU.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar den framlagte forskerutdanningsmelding.

Jan Heiret

FORSKERUTDANNINGSMELDING 2015 INSTITUTT FOR AHKR

Vi viser til fakultetets brev av 7. januar om utarbeidelse av forskerutdanningsmelding for 2015.

Prioriteringer og planer

Instituttet har som før en langsiktig prioritering om å gi rom for forskerutdanning av høy kvalitet innen alle fagområder dekket av instituttets fire fag, gjennom åpne utlysinger der tilsetninger skjer basert på individuell kvalitet, og i tilknytting til forskergrupper og forskingsprosjekter ved instituttet.

Instituttet legger vekt på forskergruppene som det viktigste forumet for forskerutdanning. Etter en gjennomgang av forskergruppene og rollen de ulike gruppene spiller i forskerutdanningen, ser vi at det kan være behov for justeringer, men dette arbeidet er foreløpig ikke ferdigstilt. Vi ønsker primært at stipendiater skal være tilknyttet en forskergruppe, men uten å gjøre dette til et formelt krav, og arbeider derfor med å finne gode løsninger for alle stipendiater.

Gjennomstrømming

I 2015 disputerte 5 av instituttets kandidater for doktorgraden, i tillegg til 4 dr.philos. Dette er omtrent det samme som i 2014, da vi gjennomførte 8 disputaser. I år er det en økning i antall dr.philos.-kandidater, men vi ser dette som en naturlig variasjon heller enn en tendens. To av dr.philos.-avhandlingene ble godkjent ved andregangs innlevering. Fem av doktorgradene ble avlagt i historie og fire i arkeologi.

Tre avhandlinger ble underkjent i 2015, to ph.d.- og én dr.philos.-avhandling. Alle var første gangs underkjenninger. Instituttet har prosedyrer, i form av individuelle tiltak, for å håndtere og følge opp kandidater som har fått avhandlingen sin underkjent. I tillegg ser vi at midtveisevalueringer og sluttseminarer bidrar til å fange opp eventuelle problemer, slik at vi kan sette inn tiltak for å hjelpe kandidatene etter behov så tidlig som mulig. Sluttseminarene er et tilbud til alle instituttets ph.d.-kandidater, også eksterne kandidater, og vi ser at dette nå er en godt etablert praksis.

Det ble ansatt åtte nye stipendiater i 2015, fem av disse har oppstart første halvår 2016. AHKR har per 31.12.2015 totalt 55 ph.d.-kandidater. Av disse er 25 stipendiater med arbeidsplass på instituttet. 15 kandidater er knyttet til arkeologi, 24 til historie, 4 til kulturvitenskap og 12 til religionsvitenskap. Alle instituttets fag fikk nye doktorander i 2015. Det brukes betydelige ressurser til veiledning, og i overkant av 20 av instituttets ansatte fungerer som hovedveiledere.

I 2015 var det kun interne ph.d.-kandidater og dr.philos.-kandidater som disputerte ved instituttet. Én av de interne kandidatene fullførte graden på normert tid. To kandidater var 23 måneder på overtid, mens de andre var 10 og 26 måneder på overtid. Vi ser at mange faktorer spiller inn i forhold til gjennomføringstempo og avvikling av disputas. Instituttet har sett på tallene for interne og prosjekttilsatte kandidater tatt opp på ph.d.-programmet fra 2007, og vi

ser en svak utvikling mot lengre overtid fra 2010, men det er foreløpig ingen dramatiske endringer.

Permisjoner og sykemeldinger gjør at mange kandidater får forskjøvet sluttdatoen for prosjektperioden sin, og dette får også konsekvenser for rekruttering av nye kandidater til instituttets 20 stipendiathjemler. I 2015 ser vi at AHKR ligger under måltallet for hjemlene vi disponerer. Prognosen for 2016 er noe høyere, men vi ser ikke ut til å bruke flere enn de hjemlene vi har. Instituttet er i gang med en mer omfattende gjennomgang av tallene for alle interne kandidater på ph.d.-programmet siden AHKR ble etablert.

Veilederopplæring

Høsten 2015 ble det arrangert veilederforum med tema «Forskerutdanningen og rammene rundt». Vi oppfatter det slik at dette forumet fungerer godt til å diskutere aktuelle problemstillinger for våre veiledere, og dekker behovet for veilederopplæring ved instituttet.

I følge STIP-HFs veiledningsundersøkelse fra våren 2014 og den oppfølgende undersøkelsen høsten 2015 er ph.d.-kandidatene ved instituttet i stor grad fornøyde med veiledningen de får.

Internasjonalisering

Instituttet har en reisestøtteordning som skal gi ph.d.-kandidater mulighet for et lengre utenlandsopphold, knyttet til feltarbeid eller andre former for datainnsamling i forbindelse med prosjektarbeidet. I 2015 har vi sett at økningen i antall søknader om reisestøttemidler fortsetter. Det er både flere kandidater som drar på feltarbeid eller forskningsreiser, og de er borte i lengre perioder. Flere kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter, og får slik tilgang til et internasjonalt nettverk. Det er ønskelig at alle instituttets kandidater skal delta på internasjonale konferanser i løpet av stipendiatperioden, og dette blir i stor grad gjennomført.

Publisering

Ved AHKR skriver de fleste stipendiatene monografier. Mange publiserer likevel artikler eller kronikker i tillegg. Dette ser vi på som utelukkende positivt, så lenge det ikke går ut over avhandlingsarbeidet.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 11.02.2016

Sak 04/16

Utdanningsmelding 2015

Instituttet skal utarbeide utdanningsmelding etter tilsendte mal, se vedleggene til sak 02/16 og 04/16, Utdanningsmeldingen har blitt behandlet i UUI.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar den fremlagte utdanningsmeldingen.

Jan Heiret

Utdanningsmelding 2015

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Oppfølging av prioriteringer for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

AHKR har i 2015 for første gang tilbudt faglige introduksjonsemner i første semester. Alle fire fag har gode erfaringer fra disse nye emnene der helt ferske universitetsstudenter får møte faget de skal studere.

Studentene har vært mer aktive i undervisningen enn forventet. Dette betyr at de har følt seg trygge, og det var nettopp dette som var hovedhensikten med AHKR's nye mottaksopplegg høsten 2015. Mottaket ble innledet med en høytidelig seanse for hele AHKR, der akademiske verdier, skikk og bruk ble trukket frem.

Etterpå ble det organisert utvidede orienteringsmøter med en faglig-sosial del for å gjøre studentene kjent med hverandre og med de ansatte. Samlet fikk mottaket en helhet vi tror studentene satte pris på, og vi tar aktiviteten på 100-emnene som et tegn på at et utvidet mottak og et tidlig møte med spesialiseringsfaget vil ha en ønsket effekt på kullfølelsen og dermed motvirke frafall. Mottaket ble organisert og gjennomført av studieadministrasjonen og fagmiljøene, uten innleid ekstrahjelp. Foreløpige anslag tyder på at AHKR produserte betydelig flere studiepoeng i 2015, og ca 50 prosent skyldes det nye emnene i første semester.

Elever fra Amalie Skram vgs deltok i 2015 på fire forelesninger (arkeologi, historie og religionsvitenskap). Selv om de logistiske rammene begrenser omfanget av slikt undervisningssamarbeid, kan denne kontakten mellom elevene og AHKR's fag ha en betydelig rekrutterende verdi. AHKR vil derfor arbeide for at samarbeidet skal være aktivt hvert semester. Instituttet har også ved flere anledninger tatt imot skoleklasser fra andre skoler for tilrettelagte forelesninger, for eksempel om fremveksten av IS.

AHKR har sammen med HF-fakultetet arbeidet intensivt med opprettelsen av et lektorutdanningsprogram med master i historie eller religionsvitenskap. Til tross for manglende tilførsel av fullfinansierte plasser, gikk man inn for å opprette programmet med omdisponerte plasser fra ordinære program. Dessverre ble det klart i januar 2016 at opprettelsen utsettes pga ressursmangel hos andre involverte aktører. Både AHKR og Programutvalget for lærerutdanning ved HF anser det kommende programmet som en god rekrutteringskanal for fakultetet, og beklager at det omfattende faglige, administrative og byråkratiske arbeidet med utvikling og opprettelse ikke har gitt resultater i denne omgang.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak som er gitt særlig oppmerksomhet i 2015

Arkeologi har utviklet en helt ny struktur for bachelorprogrammet, for å gi studiet en mer logisk oppbygging, mer solid fordypning og større fleksibilitet. Overgangen fra gammel til ny ordning skjer i 2016. På oversikts-emnene i historie HIS101 og HIS102 har man i 2015 gått over fra ren skoleeksamen til hjemmeeksamen med påfølgende 2 timers skoleeksamen. Ved å endre frekvens på fordypningsemnene, slik at det tilbys færre hvert semester, har religionsvitenskap sikret et mer hensiktsmessig studenttall på hvert emne. Man har videre utviklet et nytt fordypningsemne: RELV235 Islam og muslimers religion. Sommeremnet i arkeologi ARK327 Littiske studier ble tilbudt for første gang i 2015 (i Kiel).

Praksisemnet AHKR201 og post-masteremnene AHKR391 og AHR392 ble tilbudt også i 2015 – med få studenter, men gode resultater. AHKR's etikk-kurs for masterstudenter er fra 2015 gjort obligatorisk. Dette har gitt ytterligere pågang til kurset, som fortsatt får svært gode tilbakemeldinger. Fra 2016 vil kurset registreres i FS for at det skal inngå i studentenes utdanningsplan og fremkomme på vitnemålet.

AHKR har i 2015 satt økt fokus på digitalisering av studieaktiviteten, og har i stor grad gått inn for digital

eksamen der det er mulig. Erfaringene er positive blant de vitenskapelige, mens administrasjonen imøteser at rutinene rundt digital eksamen (og andre system som Litteraturkiosken og Mitt UiB) faller ordentlig på plass og at systemene tas allment i bruk.

Læringsutbyttebeskrivelsene for religionsvitenskap ble i år underlagt en NOKUT-gjennomgang som sammenlignet læresteder i Norge. UiB fikk ingen pålegg om endring, men deltok på et seminar om saken. I 2015 innførte AHKR et eget undervisningsforum som samler alle undervisere ved instituttet for felles erfaringsutveksling og diskusjon om undervisning og studier. Hovedtema om våren var digitalisering, og om høsten var det karaktersetting. Bakgrunnen var karakterhoppene man har sett etter innføringen av blind klagesensur. Konklusjonen ble at dette er et reelt problem som instituttet og fagrådene må arbeide med. AHKR har innført egne rekrutteringsmøter for utveksling og master på fast basis. Tre av fire fagmiljø spilte høsten 2015 inn rekrutteringsvideo. Klippene er laget for å fungere i rekrutteringssammenheng på lengre sikt, og plan for dette legges i samråd med fakultetet.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

AHKR tilbyr en arkeologiutdanning med feltpraksis av betydelig omfang og høy kvalitet. Dette er ressurskrevende – særlig etter at feltet på Stend ble uttømt. Fra 2015 er praksis lagt til Hissøyna og Hallings skeid, med vedvarende økte kostnader. Et arkeologitilbud innebærer også utgifter til ekskursionskurs og laboratorieaktivitet, og arbeidet med å heve fagets finansieringskategori må intensiveres.

Instituttet har også i 2015 behandlet en rekke saker om ureddelig kildebruk. Sakene er utfordrende fordi studentene ikke har onde hensikter, men for lavt kunnskaps- og refleksjonsnivå rundt kildebruk. Formelle plagiatsaker er da uhensiktsmessige og fører til ofte frafall, men det er få retningslinjer for alternative tiltak. Behandling av sensitivt materiale (mottak av transkripsjoner, lydfiler og koblingsnøkler) i forbindelse med masterprosjekt, er en tilbakevendende utfordring som har økt i omfang med bruk av studenters telefoner for registrering av materiale. Studenter må fortsatt kunne bruke sensitivt materiale i masteroppgaver, men det er behov for avklarte rutiner – gjerne fra fakultetets side.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.

I 2015 har masterprogrammet i historie, masterprogrammet i Region og regionalisering og bachelorprogrammet i kulturvitenskap mottatt programsensorrapporter. Rapporten for kulturvitenskap er nå bakgrunn for en grunnleggende gjennomgang av programmet. AHKR har også drevet rutinemessig evalueringsarbeid på emnenivå, både i form av studentevalueringer og rapporter skrevet av emneansvarlig etter endt semester. Både emnerapporter og programevalueringer legges i kvalitetsportalen – uten at formålet med det, utover gjennomsiktighet, er tydelig. Oppfølging av evalueringer skjer i fagene og UUI.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse Kulturvitenskap er inne i en omlegging av bachelorprogrammet der faget skal fokusere mer på kjerneemnene på 100-nivå, redusere antallet emner og gi programmet en tydeligere progresjon. AHKR gikk også i 2015 i gang med opprettelsen av et tverrfaglig (med ambisjoner utover AHKRs grenser) emne om idéer, forestillinger, fremstillinger og visjoner om fremtiden – «Futures». Emnet planlegges ferdigstilt i løpet av 2016.

Masterprogrammet i Region og regionalisering ble lagt ned i 2015. Det kan være aktuelt å videreføre noe av den faglige profilen inn i den nye programporteføljen ved HF som nå skal utvikles.

Vurdering av robusthet i fagmiljøet

Fagmiljøene ved AHKR er store, veletablerte og robuste, og har solide programmer. Likevel rammer stillingskutt når de kommer, og påvirker studietilbudet. Tilbudet i arkeologi er særlig sårbart overfor vakanser i stillinger på sentrale felt/perioder i studieprogrammet.

Fordeling av studieplasser for 2017

AHKR ønsker flest mulig studenter på sine bachelorprogram (med unntak av arkeologi som har begrenset veiledningskapasitet på 200-nivå). Instituttet ber derfor fakultetet forvalte samlet antall studieplasser ved fakultetet på best mulig måte i forhold til det.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

Instituttet har også i 2015 tilbudt AHS-emner til Norsk Sykepleierforbund. Høsten 2015 tilbød AHKR dessuten et nytt EVU-emne som fikk svært gode tilbakemeldinger: MUSE620 – Forskning i og på museum. Gjennom veiledning, seminarer og teoretiske forelesninger fikk 14 museumsansatte utviklet forskningsprosjekt de nå skal gjennomføre i deres respektive stillinger på museene. Våren 2016 tilbys MUSE621 – Vitenskapelig publisering for museumsansatte, med 8 studenter. MUSE-tilbudet er foreløpig gratis. Museumsmiljøet i hele landet har vist stor interesse for tilbudet.

Tilbudet i Byggeskikk i samarbeid med Vestnorsk kulturakademi (VKA) må revideres grundig og knyttes tettere til undervisningsressurser ved UiB hvis det skal videreføres. Dette ble klart etter en NOKUT-gjennomgang av tilbud i samarbeid med eksterne aktører. VKA og AHKR er i dialog om oppfølgingen.

Gjennomstrømming i studieprogrammene

Fakultetet finner tall.

Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for vitenskapsteori
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for fremmedspråk

Referanse

2016/278-RAL

Dato

14.01.2016

Etterbestilling knyttet til Utdanningsmeldingen for 2015

Fakultetet har fått en tilleggsbestilling fra Studieadministrativ avdeling knyttet til utdanningsmeldingen for 2015, se vedlegg. Denne ble sendt ut på e-post til undervisningskoordinatorene og studielederne ved instituttene den 18.01. 2016.

Vi ber om at instituttene spesielt prioriterer å redegjøre for det siste kulepunktet i spørsmålet.

Vennlig hilsen

Claus Huitfeldt
Prodekan for utdanning og internasjonalisering

Ranveig Lote
studiesjef

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Fakultetene

Referanse

2015/13355-TOVST

Dato

14.01.2016

Vedrørende utdanningsmelding for 2015, tilleggsbestilling

Vi viser til brev til fakultetene om forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmelding datert 20.12.15. Av brevet går det fram hvilke tema som det skal rapporteres på.

Når det gjelder Utdanningsdelen av meldingen, ber vi om at det i tillegg til temaene som går fram av brev med vedlegg, rapporteres på følgende punkter:

- Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; hvilke tiltak er gjennomført i 2015 og/eller planlagt gjennomført i 2016.
- Fakultetenes arbeid med frafall og gjennomstrømming, med referanse til oppfølgingspunktene som er listet i styresak 124/15.
- Jf. punktet om programevaluering i malen: Vi ber om at det under dette punktet i tillegg sies noe om bruken av kvalitetsbasen ved emne- og programevalueringer.

Tilleggene skal ikke medføre endringer i meldingenes lengde.

Vennlig hilsen

Christen Soleim
avdelingsdirektør

Ingvild Greve
underdirektør

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte